

Slovenská asociácia učiteľov slovenčiny

Sídlo: Gymnázium na Hubeného ulici 23, 834 08 Bratislava

web: <http://saus.yw.sk>; email: janpapuga@gmail.com

Slovenská komora učiteľov

Sídlo: Ružová dolina 29, 821 09 Bratislava

web: www.komoraucitelov.org; email: prezident.sku@gmail.com

Minister školstva
Doc. PhDr. Dušan Čaplovič, DrSc.
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu
Stromová 1
813 30 Bratislava

V Bratislave dňa 8. 1. 2014

VEC

Testovanie 5 ako kritérium prijímania na osemročné gymnáziá

Vážený pán minister,

so znepokojením sledujeme situáciu, ktorá nastala okolo existencie osemročných gymnázií (ďalej OG). Predpokladáme, že cieľom týchto aktivít je ich likvidácia napriek tomu, že pretrváva záujem verejnosti o tento typ štúdia. Päťpercentné kvórum prijímania žiakov, ktoré bolo pred rokmi prijaté a už dávno nezodpovedá situácii v populácii žiakov na Slovensku, vedie k zániku niektorých kvalitných OG. Najhoršia situácia je v Bratislavskom kraji, v ktorom bolo počas predchádzajúcich vlád dovolené hromadné zavádzanie osemročného štúdia bez zreteľa na budúcnosť. Od toho času sa však veľká časť OG vyprofilovala na kvalitné školy, ktorým po zavedení štatistického kvóra 5 % hrozí zánik.

Uznávame aj dôvody, ktoré stoja proti existencii OG: znižovanie kvality štúdia, odoberanie žiakov základným školám (ďalej ZŠ), selekcia žiakov. V prípade odoberania a selekcie žiakov chceme upozorniť na to, že aj niektoré Vami preferované bilingválne gymnáziá berú základným školám výborných žiakov po 8. ročníku.

Kvalita na bilingválnych gymnáziách dozaista vyplýva aj z toho, že od počiatku ich vzniku mali vypracované základné pedagogické dokumenty. Ich štátny vzdelávací program (ďalej ŠVP) sa výrazne odlišuje od ŠVP pre ZŠ a ponúka efektívnejšie možnosti práce s výberovými (jazykovo zameranými) žiakmi. Pre OG do dnešného dňa nebol vypracovaný osobitný ŠVP, podľa ktorého by sa vyučovalo a vychovávalo, ktorý by smeroval k profilácii a diferenciacii osemročného typu gymnaziálneho štúdia, a tým aj k zvyšovaniu úrovne štúdia na tomto type školy. Dlhodobá ignorácia potreby vypracovania pedagogických dokumentov pre OG naznačuje, že sa s nimi v systéme školského vzdelávania nepočíta, čo nepovažujeme za pozitívny signál, keďže OG je oprávnenou alternatívou medzi ZŠ a školou pre mimoriadne nadané deti. (Blížšiu

analýzu problému som zaslal Vášmu ministerstvu v otvorenom liste zo dňa 17. 11. 2013.) Vypracovanie pedagogických dokumentov pre OG je nevyhnutnosťou v prípade, že OG zostanú v systéme vzdelávania v akomkoľvek počte (čo sa vymedzením uvedeného kvóra potvrdzuje), inak tento typ štúdia stráca svoje opodstatnenie, vyučuje sa tam to isté, čo na ZŠ, a to sa mohlo prejavíť aj na kritizovanom znižovaní kvality vzdelávania na tomto type štúdia.

Znepokojili nás aj mediálne informácie, že by sa Testovanie 5 (ďalej T5) malo stať východiskom prijímania žiakov na OG už o dva roky. A to aj napriek tomu, že T5 sa overovalo iba 2 roky, čo nie je čas dostatočný na odstránenie chýb v akomkoľvek testovaní. Chyby sa objavili aj v tohtoročnom testovaní - za predmet SJL sa k nim vyjadrila Slovenská komora učiteľov. Celoslovenské maturitné testovanie sa monitorovalo oveľa dlhší čas a napriek tomu sa v ňom objavujú nedostatky, ktoré sú síce štatisticky zanedbateľné, no môžu ovplyvniť osudy žiakov, detí. Okrem toho sa v T5 testujú iba dva predmety, ktoré nemôžu byť rozhodujúcim kritériom na prijímanie na OG, resp. na iný typ štúdia (pri Testovaní 9). Obávame sa však, že zlá koncepcia a nedostatok financií rozhodli o exkluzívnosti dvoch predmetov, podľa ktorých sa posudzujú vedomosti, schopnosti a spôsobilosti žiakov, ktoré ich predurčujú na vybraný typ štúdia.

Aj na základe uvedeného chceme zdôrazniť, že T5 a akékoľvek iné testovanie môže byť iba jedným z mnohých kritérií posudzovania žiaka, hodnotenia práce učiteľa alebo celkového hodnotenia školy. Preto odmietame, aby sa T5 stalo jediným kritériom prijímania žiakov na OG. Súhlasíme, že proces prijímania na OG treba aktualizovať, aby sa na tento typ štúdia nedostávali žiaci, ktorí ho nebudú zvládať, a aby gymnázia neprijímali takýchto žiakov iba v snahe získať financie. Navrhujeme preto, aby sa kritériami na prijatie žiaka stali:

- prijímacie skúšky, resp. T5 vypracované NÚCEM-om zamerané na všeobecný rozhľad z rôznych vzdelávacích oblastí, t. j. nielen na slovenčinu a matematiku; nové testy sa budú opravovať ako externá časť maturitnej skúšky a môžu nahradiť prijímacie skúšky, ktoré sa robia v súčasnosti (podobný postup navrhujeme aj v Testovaní 9);
- študijné výsledky uchádzača z predchádzajúcich ročníkov;
- psychologické testy spôsobilosti na tento osemročný typ štúdia (v podobe ne-/odporúčania).

Aby OG plnili úlohu, ktorá sa od nich očakávala v čase ich vzniku, odporúčame urobiť nasledujúce nevyhnutné opatrenia:

- vypracovať ŠVP (zameraný najmä na spôsoby vyučovania uspokojujúce potreby talentovaných žiakov) pre OG, ktorý sa bude diferencovať od štúdia na základnej škole a bude naplňovať špecifické ciele OG, t. j. naplňovať potreby talentovaných žiakov;
- povinne zaviesť Testovanie 9 aj do kvarty OG (aby sme objektívnejšie merali stav vedomostí žiakov OG v polovici ich štúdia, nie až po 8. ročníku);
- financovať OG vyšším normatívom ako je normatív ZŠ.

Žiadame Vás o prehodnotenie päťpercentného kvóra prijímania žiakov na OG v závislosti od regiónu. Kvantitatívny prístup výberu „vyvolených“ žiakov sa predsa nemôže uplatňovať bez pohľadu na stav v regiónoch, ktoré sa líšia štruktúrou obyvateľstva, a tým aj záujmom o štúdium na OG.

Navrhujeme tiež, aby existujúce gymnáziá s osemročným štúdiom mohli otvárať iba jednu triedu OG, čím by sa predišlo masívnemu odberu žiakov zo základných škôl. V súčasnosti existujú školy, ktoré majú 2 alebo 3 paralelné triedy OG. Navrhujeme tiež, aby žiaci ZŠ nastupovali na bilingválne gymnáziá iba po 9. ročníku ZŠ.

Na záver si dovoľujeme pripomenúť, že osemročný typ gymnázia má na Slovensku dlhodobú, hoci na istý čas prerušenú tradíciu, záujem o štúdium zo strany rodičov neustále pretrváva a rozhodne uspokojuje vzdelávacie potreby žiakov nespokojných so štúdiom na základnej škole, ktorá v súčasnosti nemá priestor a podmienky na napĺňanie potrieb nadpriemerných žiakov.

S pozdravom

PhDr. Ján Papuga, PhD.
predseda Rady SAUS

PaedDr. Mária Barancová, v. r.
prezidentka SKU

Na vedomie:
Národný ústav certifikovaných meraní vzdelávania
Štátny pedagogický ústav
Slovenská komora učiteľov
Členovia SAUS